

**ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ**

вул. Морська, 13, м. Херсон, 73000, тел/факс (0552) 45-52-96

e-mail: up-osvit@khoda.gov.ua, www.uon.ks.ua

Код ЄДРПОУ 38594843

25.06.2020 № 02/14-1945/0/20/323.10 Керівникам місцевих органів
на № _____ від _____ управління освітою

Про поширення інформації

Управління освіти і науки обласної державної адміністрації інформує, що за повідомленням інституту імені Р. Коха (Франція) після зняття карантинних заходів та відкриття готелів, спортивних споруд і басейнів можливе підвищення ризику розповсюдження легіонельозу (хвороби легіонерів). Детально про цю хворобу і чинники її поширення йдеться у листі Міністерства охорони здоров'я України від 17 червня 2020 року № 26-04/16872/2-20 (додається).

Просимо довести інформацію до керівників закладів дошкільної, повної загальної середньої освіти щодо дотримання санітарних норм, зазначених у листі МОЗ України, та з метою запобігання поширенню хвороби.

Додаток: на 2 арк. в 1 прим.

Начальник управління

Ірина ДРОБИШ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
(МОЗ України)

вул. М. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, E-mail: moz@moz.gov.ua,
web: <http://www.moz.gov.ua>, код ЄДРПОУ 00012925

**Державне агентство розвитку
туризму України**

**Головам обласних, Київської
міської державних адміністрацій**

**Керівникам державних установ –
лабораторних центрів Міністерства
охорони здоров'я України**

За повідомленням інституту імені Р. Коха (Франція) після зняття карантинних заходів та відкриття готелів, спортивних споруд і басейнів можливе підвищення ризику розповсюдження легіонельозу (хвороби легіонерів).

Легіонельоз (хвороба легіонерів) - інфекційна хвороба, що викликається збудником *Legionella pneumophila* та характеризується враженням легенів, протікає по типу тяжкої пневмонії з високою летальністю (від 5% до 10%). Легкі форми (лихоманка Понтіак) схожі на респіраторну вірусну інфекцію з короткочасною гарячкою до 2-5 діб, кашлем, сухістю та болем у горлі.

Шлях передачі хвороби – повітряний, аерозольний. Збудник потрапляє в організм людини через дихальні шляхи з аерозолем, який утворюється при роботі приладів систем водопостачання - кранів, душових сіток, джакузі та інших, які створюють дрібнодисперсний аерозоль води. У разі неправильного або відсутності відповідного обслуговування установок питної води, душових кабін, джакузі, зволожувачів або змішувачів води, у них може спостерігатися підвищений ріст цих бактерій.

Основні чинники, що сприяють розмноженню легіонели:

1) Температура води в системах гарячого водопостачання не вище 30-40 градусів. В системах гарячого водопостачання, не оснащених зворотними трубопроводами, які забезпечують повернення гарячої води до бойлеру при закритих кранах (рециркуляція гарячої води), вода на ділянці трубопроводу перед краном застоюється, і з часом її температура знижується до 25-35 градусів. Збудник легіонельозу добре розмножуються у воді температурою не вище 40 градусів, але при температурі більше 55 градусів більшість їх гине. Таким чином, відсутність систем рециркуляції гарячої, тривале невикористання кранів, душових сіток, які приводять до зниження температури води перед кранами, є факторами ризику розмноження легіонел. Влітку, коли температура

води в системах холодного водопостачання значно підвищується, легіонели можуть розмножуватися і в системах холодного водопостачання

2) Утворення аерозолю при використанні систем водопостачання, а також при використанні фонтанів (в тому числі всередині будівель) та систем поливу території. Дрібнодисперсний аерозоль, здатний проникати в альвеоли (аналогічно з передачею збудника туберкульозу) може утворюватися при роботі звичайних кранів, особливо при наявності на них сіток, при роботі душових сіток та різноманітного спа-обладнання. За умови функціонування великої кількості спа-приладів, фонтанів, систем поливу може утворюватися значна кількість аерозолю, який здатний перебувати у повітрі спа-комплексу тривалий час і розповсюджуватися за межі спа-комплексу через повітроводи систем витягувальної вентиляції, нещільності та інше. Таким чином, утворення аерозолю є фактором, що сприяє розповсюдженню збудника легіонельозу через повітря.

3) Застій води в системах водопостачання, особливо гарячого. Застій приводить до зниження температури гарячої води, що є фактором розмноження легіонел. Також застій є фактором утворення органічної плівки на стінах трубопроводів, особливо в місцях поворотів труб, а в плівці збудник легіонельозу дуже активно розмножується. Таким чином, наявність ділянок трубопроводу, де можливі застійні явища, також є фактором розмноження легіонел.

Побутові спліт-кондиціонери з зовнішнім та внутрішнім блоком не є фактором розповсюдження та розмноження легіонел, бо в них немає утворення аерозолю та не циркулює вода. Певний ризик являють собою центральні системи кондиціонування із зволоженням повітря, яке відбувається за рахунок розбризкування рідини в повітря, яке подається в систему.

Отже, при проведенні оцінки ризику розповсюдження збудника легіонельозу у закладах перебування людей необхідно оцінити систему водопостачання (переважно гарячого) на наявність факторів ризику передачі та розмноження легіонели, що приведені вище, а також центральну систему кондиціонування приміщень (за умови зволоження припливного повітря).

Для зниження ризику передачі легіонельозу в закладах розміщення рекомендується розроблювати плани заходів щодо забезпечення відповідної температури гарячої води, уникнення застоїв в системах гарячого водопостачання, а також організації періодичних досліджень гарячої води на наявність збудника легіонельозу.

Прошу довести цю інформацію до закладів розміщення населення в регіонах.

**Заступник Міністра - головний
державний санітарний лікар України**

Віктор ЛЯШКО